स्योपयुज्यते। शीघ्रं विपाकमुपयाति बलं न हिंसा दन्नादृतं न च सुखर्वदनाद्विरेति। प्राग्भक्तसेवनमधो बलमादधाति दद्याच्च दृङ्गिशुभीरुवराङ्गनाभ्यः। अधोभक्तं २नाम यद्भुक्तान्ते पीयते। पीतं यदन्नमुपयुज्य तदूर्द्धकाले हन्याद्गदान् बहुविधांश्च बलं दधाति। मध्येभक्तं ४नाम यन्मध्ये भक्तस्य पीयते। मध्ये तु पीतमुपहन्त्यविचारिभावाद्यो मध्यदेहमभिभूय भवन्ति रोगाः। अन्तराभक्तं ६नाम यदन्तरा पीयते पूर्वापरयोर्भक्तयोः। हृद्यं मनोबलकरञ्चथ दीपनीयं पथ्यञ्च सम्भवति चान्तरभक्तमेतत्। सभक्तं ७नामौषधेषु यत्साध्यते भक्तम्। पथ्यं सभक्तमबलाबलयोर्हि नित्यं तद्वैद्यिनामपि तथा शिशुवृद्धयोश्च। सामुद्गं ८नाम यद्भुक्तस्याटावन्ते च पीयते। दोषे द्विधा प्रतिहते तु समुद्गसंज्ञमाद्यन्तयोर्यदशनस्य निषेव्यते तु। सुखर्सुखर्चाभिष्टसभक्तमभक्तं वा यदौषधं सुखर्सुखरूपयुज्यते। श्वासे सुखर्सुखरतिप्रसृते च कासे हिक्कायमीषु च वदन्त्युपयोज्यमेतत्। ग्रासं ९नामकवलनम् (फलमस्य सुद्रितपुस्तके पतितम्) ग्रासान्तरं १०नाम यत्पिण्डव्याप्तिमिश्रम्। ग्रासान्तरेषु वितरेद्दमनीयधूमान् श्वासादिषु प्रथितदृष्टगुणांश्च लेहान्। एवमेते दशौषधकालाः"।

दस उत्क्षेपे उपक्षपे च अपक्षये अक० दि० पर०सक०सेट्। दस्यति। इरित् अदसत् अदासीत्-अदसीत्। उदित्। दसित्वा-दस्त्वा। "तेषां दिशोऽदसन्" तै० सं० १।६।१ १।२ "त्वां ह्यारी दसमानो भगमीट्टे तक्वीये" ऋ०१। १२४ ५। आर्षस्तङ् गणव्यत्ययश्च "मा ते प्राण उपदसन्" अथ०५।२०।१५ "अब्रह्मताविदसाम" यजु० १०।२२

दस दर्शने दंशने च चु० आ० सक० सेट् इदित्। दंसयते अददंसत दंसशब्दे द्रष्टव्यम्।

दस पु० दस उपक्षपे वेदे भावे अच्। उपक्षेपे "मनुं चक्रुरुपरं दसाय" ऋ० ६।२१।२१। दसाय शत्रूणामुपक्षेपाय" भा० लोके तु घञ् दास इत्येव तत्रार्थे उत्क्षेपे च।

दसेरक पु० दशेरकशब्दार्थे मरुदेशे "दसेरकाः केकयाः सकैकेयाः बृ० सं० ४अ०। सोऽभिजनोऽस्यास्य तस्य राजा वा अण्। दासेरक पित्रादिक्रमेण तत्र वासिनि तन्नृपे च बहुषु अणो लुक्। तत्रार्थे "आवन्त्यान् दाक्षिणात्यांश्च पार्वतीयान् दसेरकान्" भा०द्रो०११अ०। दासेरक पृषो०।२गर्द्दभे पुंस्त्री०।"यास्त्रिवन्त्यः प्रमेहन्ति यथैवोष्ट्र दसेरकाः" भा०क०१०अ०। अयं तालव्यमध्यश्च त्रिका०।

दस्र त्रि०दस उपक्षेपे मक् १उपक्षपके "पुरुषि दस्रो निरिषाति व्यजस्रैः ऋ०१। १४८।४। "दस्र उपक्षपयिता" भा० दस दर्शने कर्मणि मक्। २दर्शनीये "राजेव दस्र! निषदोऽधिबर्हिषि" ऋ०१०। ४३।२। "हे दस्र! दर्शनीयेन्द्र!" भा०। "दस्रत् क्षणोव्यध्वरम्" १।७४। ४। दस्रत् दस दंशनदर्शनयोः इयियुधीभ्योत्यादिना मक्। "दस्रमित्यत्र मकारस्य वर्णव्यत्ययेन तकारः" भा० "एतेनास्य तान्त्रकल्पनम् प्रामादिकम्। "जुजोषदिन्द्रोदस्रवर्चाः ऋ० १।१७२।४ "दस्रवर्चाः दर्शनीयतेजाः" भा० श्यनमाने ४चौरे ५हुताशने च मेदि०। स्वार्थे यत् दस्र दर्शनीये त्रि०। "हुत्रचाय दस्रं वचः" ऋ० ८। २४। २०।

दस्यु पु० दस-युच् अनुनासिकत्वात् नानादेशः।१महासाहसिके (डाकाइत्) २खले च शब्दार्थचि० "अभिर्हतस्य यन्मांसं शुचि तन्मनुरब्रवीत्। क्रव्याद्भिश्च हतस्याग्नेश्चण्डालादयैश्च दस्युभिः" मनुः। "मुखबाहूरुपज्जानां या लोके जातयो बहिः। म्लेच्छवाचश्चार्यवाचः सर्वे ते दस्यवः स्मृताः" मनूक्ते ब्राह्मणादिचतुर्वर्णभिन्ने ३जातिभेदे च। "प्रसाधनोपचारज्ञमदासं दासजीवनम्। सैरिन्ध्रं वागुराहृत्तिं स्मृते दस्युरयोगवे" मनुः। ४कर्मवर्जिते च। "गर्द्दते दस्युजूताय स्तवान्" ऋ०।६। २४। ८। "दस्युजूताय कर्म्मवर्ज्जितैः प्रेरिताय" भा० ५उपक्षपके त्रि०६असुरे पु० "चेतन्ते दस्युतर्हणा" ऋ०९।४७।२ "दस्यूनामसुराणां तर्हणा" भा० "स वज्रभृद्दस्युहा भीम उग्रः" ऋ०१।१००।१२दस्युहा "दस्यूनामुपक्षपयितॄणामसुराणां वहन्ता" भा०।

दस्युसात् अव्य०दस्यूनामधीनं भवति करोति सम्पद्यते वा साति। तस्कराधीने भूतादौ "अन्नाद्याकाल एव स्युर्लोकोऽयं दस्युसाद्भवेत्। पतेयुर्नरकं घोरं यदि राजा न पालयेत्" भा० शा० ६८ अ०।

दस्र पुंस्त्री० दस्यति पांसून् दस उपक्षपे रक्। १गर्द्दभे स्त्रियां जातित्वात् ङीष्। दस्यति रोगान् क्षिपति दस उपक्षेपे। २अश्विनीकुमारयोर्द्वयोः द्वि० व०। तत्तुल्यसंख्यत्वात् ३द्वित्वसंख्यायां ४तत्संख्येये च तदधिष्ठातृकत्वात् ५अश्विनीनक्षत्रे च मेदि०। "अनुसस्तुस्तमथ दस्रयोः सुतौ" माघः। तयोर्मध्ये विशेषवाचित्वे एकवचनान्तोऽयं "नासत्यस्यैव दस्रस्य सुतौ द्वावश्विनामपि। मार्त्तण्डस्यात्मजावेतावष्टमस्य मन्वं-